

ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

charakteristika vyučovacího předmětu – 1. stupeň

Obsahové, časové a organizační vymezení

Obor člověk a svět práce se vyučuje v prvním období 1. – 5.ročník jako samostatný předmět

1 hodinu týdně

Charakteristika výuky

Při praktických činnostech nerozdělujeme v tomto období děti na děvčata a chlapce. Pracujeme individuálně nebo ve skupině a přitom dbáme na bezpečnost žáků. Praktické činnosti v 1. období základního vzdělávání jsou vyučovacím předmětem s úzkými vazbami na ostatní předměty. Výuka komplexním způsobem přispívá k rozvoji žáků. Rozvíjí jejich motorické schopnosti, manuální dovednosti a pracovní návyky. Žáci se učí spolupracovat, organizovat svou práci i práci spolužáků, pracovat v týmu. Žák se učí základům technologické kázně, bezpečnosti práce, organizaci práce a prostředí.

Při výuce jsou upřesňovány představy žáků o věcech a jevech, o kterých hovoří při vyučování českému jazyku, matematice a prvouce. Učí se poznatky o nich prakticky využívat. Obohacuje se řeč dětí a začínají se vytvářet základy technického myšlení.

V průběhu praktických činností v 1. – 3. ročníku jsou uváděny jen základní informace o materiálech, pomůckách a nářadí.

Při práci s drobným materiálem učíme žáky stříhat, ohýbat, spojovat, výtvarně ztvárňovat – dávat výrobkům pěkný vzhled. To podporuje dětskou představivost obrazotvornost a vytváří smysl pro estetické cítění.

Při práci s papírem učíme žáky poznávat vlastnosti a druhy papíru, naučíme je správně držet nůžky, stříhat celou délkou ostří nůžek i části ostří. Učíme je poznávat z čeho nůžky jsou a jaké mají vlastnosti a jak se s nimi bezpečně zachází.

Při modelování žáci poznávají vlastnosti modelovací hmoty, vytvářejí z ní jednoduché předměty, zvířata i postavy a to většinou podle jejich vlastních představ. Modelování lze využívat při skupinové práci na určité téma, často ve spojení s ostatními vyučovacími předměty. Žáci se pak musí mezi sebou dohodnout na společném řešení a práci si mezi sebou rozdělit. Uplatňuje se zde spolupráce a komunikace.

Nezanedbatelný je přínos vyučovacího předmětu pro uplatňování výchovy žáků ke zdraví jejich bezpečnosti. Charakter předmětu umožňuje nenásilné zařazování výchovy k ochraně přírody a vytváření základů pro ekologické cítění žáků.

Při praktických činnostech se žáci učí:

- organizovat své pracovní prostředí a vlastní činnosti – rozdávat, uspořádat své pracovní místo, sbírat, ukládat, udržovat své náčiní i místo v pořádku
- pracovní kázní – být pozorný a opatrný, vědět co dělat, aby byla určitá pracovní činnost dostatečně bezpečná pro žáka samotného i pro spolužáky, dodržovat též hygienická pravidla, dbát na správné držení těla při činnostech a správné uchopení pracovního náčiní, při jeho správném výběru
- uvědomovat si význam vlastní činnosti a práce
- umět o své činnosti povědět druhým

Dbáme na to, aby byly praktické činnosti spojovány s rozvojem poznání a řeči.

Vyučovací předmět je v průběhu celého 1. vzdělávacího období volně mezipředmětově využíván. Žáci si mohou připravit všechny drobné pomůcky, které potřebují k výuce.

Obsah

Předmět pracovní činnosti je rozdělen do čtyř tematických okruhů:

- práce s drobným materiálem
- konstrukční činnosti
- pěstitelské práce
- příprava pokrmů

Cílové zaměření, klíčové kompetence oboru

Kompetence k učení

- prostřednictvím pracovní praktické činnosti žáků napomáhat rozvoji jejich rozumové činnosti, rozšíření jejich obzoru
- vést žáky k dovednosti rozlišovat materiály, uvažovat o různých možnostech opracovávání materiálů a všímat si jejich vlastností
- umět rozlišovat jednoduché pracovní nástroje, poznat k čemu slouží, naučit se s nimi bezpečně zacházet a volit pro určitou pracovní činnost pracovní nástroj podle jeho vhodnosti
- prostřednictvím praktické činnosti s různým materiálem a nástroji pomáhat zpřesňovat představy dětí o věcech a jevech okolního světa

Kompetence k řešení problémů

- učit žáky, aby při práci uvažovali, aby věděli, co chtějí dělat a připravili si všechno, co budou k práci potřebovat, učit žáky individuálně zodpovídat za kvalitu své práce
- dát prostor žakovským nápadům pro praktické práce a tvůrčí činnosti

Kompetence komunikativní

- rozšiřovat si slovní zásobu v oblasti pracovních nástrojů, náradí, pomůcek, učit se popsat postup práce

Kompetence sociální a personální

- vést žáky ke spolupráci a vzájemné pomoci
- učit se spolupracovat při skupinových pracích, respektovat druhé a společně se snažit o dosažení kvalitního výsledku

Kompetence občanské

- získávat aktivní vztah k ochraně životního prostředí a utvářet počáteční vědomí o individuálních možnostech každého člověka při řešení ekologických problémů
- umožňovat žákům, aby na základě jasných kritérií hodnotili své činnosti nebo výsledky
- umožnit každému žákovi zažít úspěch

Kompetence pracovní

- postupně vytvářet pozitivní vztah žáků k práci
- rozvíjet jemnou motoriku žáků a jejich manuální zručnost

Kompetence digitální

- seznamujeme žáky s výhodami využívání videonávodů při tvorbě vlastních výrobků
- podporujeme žáky při vytvoření videonávodu vlastního výrobku nebo pokrmu
- vedeme žáky k tomu, aby vyhledávali pracovní postupy a návody (příprava pokrmů, péče o rostliny, práce s drobným materiálem, konstrukční činnosti) v doporučených online zdrojích
- motivujeme žáky k zaznamenávání výsledků pozorování přírody a pěstitelských pokusů s využitím digitálních technologií

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce
Vyučovací předmět – Pracovní činnosti

Ročník: 1.

Výstup	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty a kurzy	Poznámky
Umí mačkat, trhat, lepit, stříhat, vystřihovat, překládat a skládat papír	Drobný materiál - karton	Dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne nebo zajistí první pomoc při úrazu (dle svých schopností a možností) VDO, EV kolektivní práce, práce ve skupinách	
Vytváří jednoduché prostorové tvary z papíru Dovede navlékat, aranžovat, dotvářet a opracovávat při sběru přírodní materiál	Drobný materiál - přírodniny		
Pracuje podle slovního návodu nebo předlohy	Drobný materiál - textil		
Vytvoří zvolený výrobek podle videonávodu	Tvorba výrobku podle videonávodu – zkoumání vlastností materiálů, využití vhodných pracovních pomůcek		
Umí stříhat textil a nalepit textilií	Konstrukční činnosti	Kolektivní práce	Koláž
Dovede sestavovat stavebnicové prvky, umí montovat a demontovat stavebnici	Pěstitelské činnosti	Práce ve skupinách	
Zná základy péče o pokojové květiny – otírání listů, zalévání	Příprava pokrmů		
Zná základy správného stolování a společenského chování			

Výstup	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty a kurzy	Poznámky

